

FLORIDAI

BAJTÁRSI
HÍRADÓ

v.B. TAMÁSKA

X. évfolyam,- 3. szám- 1992.-

vitéz Baranchi Tamáska Endre

A b e c s ü l e t .

=====

"Helyre kell állítani a magyar katonai becsület folytonosságát, az évezredek magyar katonai becsület tisztaságát..." mondta egyik beszédében Antall József Magyarország miniszterelnöke 1992-ben.

A MAGYAR HONVED a HM. hetilapja irt arról, hogy eddig több, mint 2.500 katona kapta vissza a becsületét, rendfokozatát s megbecsült helyét a társadalomban.

Ez a szó, hogy b e c s ü l e t, a társadalom minden rétegéhez tartozó személyt megilletett még a régi időkben. De beszélhettünk katonai, -tisztibecsületről is 1945-ig. Ez a katonabecsület nem volt rendfokozathoz kötve, de az sem számított, hogy ki és milyen szimű hajtokát viselt a zubbonyán, vagy melyik fegyvernemhez is tartozott. Tartozhatott valaki a M.Kir. Honvédséghez, vagy pedig a M. Kir. Csendőrség állományába, az teljesen mindegy volt. Sohasem tettek közöttük különbséget, hisz mind ugyanazt a z esküt tették le.- A katonai eskü szövege így végződött: "-.becsülettel élek és halok!"- A Csendőrség jelszava pedig ez volt; "Híven, Becsülettel, Vitézül !" - A becsület szó mindkét helyen szerepelt.-

A magyar nyelv így fejezte ki-" bemocskolta,-beszennyezte a becsületét", vagy súlyosabb esetben pedig ezt mondta;" elvesztette a becsületét". Súlyos szavak voltak ezek, de arra soha sem volt mondásunk, hogy valaki "megtalálta az elveszett becsületét" .-

Az 1945-ös országveszejtés belegázolt a magyar katona, a magyar csendőrség becsületébe. Nem mi szennyeztük azt be, hanem a hivatalos kommunista vezetésű gyésmagyarok. Így kellett majdnem ötven évig élni sok-sok ezer derék magyar embernek csak azért, mert a katonai esküjét sohasem szegte meg,-becsülettel élt és halt. Akik pedig ilyen szégyenbelyeggel kellett hogy éljenek,-túrtek, szenvedtek, de belül érezték, hogy a becsületük mégis mindvégig tiszta maradt.-

Nem tartom azt a kifejezést helyesnek-"a visszakapott becsület"-..Ne adja nekem senki vissza a becsületemet, amit eddigi életemben sohasem vettem el , vagy azt soha nem mocskoltam.- Visszakapni csak azt lehet, amit valakitől elvettek. Az új országvezetés legfeljebb elégtételt adhat, vagy magköveti mindazokat, akiknek a multban a mocskos szovjet mintájú csizmával becsületébe beletaposták.

Mi eddig is becsülettel éltünk és haltunk.-

/ csend-ör-szem/

FÜRY LAJOS:

Békési aranyások és egyéb hírességek

Gyulán jól megpakoltuk az abrakos tarisznyákat, aztán Baráthosi Balogh Benedek társaságában indultunk Csabára. Akkor már egész héten Csorváson, Gerendáson és Fürjesen, az Ördög Árokban talált honfoglaláskori leleteket tanulmányoztuk.

Baráthosi Balogh Benedek — aki Julián barát módjára végiggyalogolta Turkesztánt, Mongóliát és Szibériát —, most is ha meghallotta, hogy valahol egy avar kengyelvasat találtak, képes volt éjjel elindulni és harminc kilométert is gyalogolni.

A békéscsabai Schuh-Wagner téglagyárban majdnem mindennap felszínre került egy fibula, pénz és az első lovas sírt is itt találták.

Mindenütt előbukkant a földből egy darab magyar történelem. Kivágtak egy régi, kiszáradt almafát és közben találtak egy bronzkarperecet, tanyát építettek és feliratos cserép korsó került a felszínre. A Perényi utcában karpereceket, az Árpád soron avar sírokat, a Makkosháton a Dajka kert mellett honfoglaláskorabeli edényeket, a Berényi úti temető oldalában szarmata sírokat, Galbicsek Mátyás csizmadia mester kertjében találták azt a híres sírt, amelyben ékszerek és gyöngyök voltak. A Gázsó tanyán gepida leletek, a Piros Almá-hoz címzett vendéglő udvarán lószerszámot.

Így aztán érthető volt az izgalom, hogy siettünk a téglá-

gyárba, ahol szakszerűen, a Nemzeti Múzeum vezette az ásatásokat, olyan ütemben, ahogyan a szűk költségvetéséből tellett.

Dobozon früstököltünk és Gelle János megkérdezte tőlem, hogy tudom-e miért haragszanak a békésiek a doboziakra, mivel ezt eddig nem tudtam, hát elmesélte.

„Doboz és Békés két szomszédos nagyközség, a gyulai illetve a békési járásban, aztán egy dülő miatt állandóan veszekedtek, mert nem tudták eldönteni, hogy melyik községet illeti meg a törvény szerint. A török időkben elveszhetett az írás, így mindkettő magának követelte a dús fűvű rétet. Ebből aztán mindig verekedés támadt és a két község apraja-nagyja egymásra rontott kaszával-kapával. Éppen megint ilyen verekedésre került sor, amikor a gyulai török basa magyar íródeákja éppen arra járt és látva mi készül, a következő okos tanácsot adta: Miért az egész község verekedik? Bírkózzon meg a két bíró, aztán amelyik győz, annak a községe használja a földet a legközelebbi bíróválasztásig. Igen tetszett az okos beszéd az embereknek és azon nyomban megkezdődött a két bíró bírkózása. Először a dobozi bíró győzött, úgy odahuppantotta a békési bírót, hogy csak úgy nyekkent éshárom hétig az ángyomasszony nyúlhájjal kenegette. Ettől kezdve mind a két község igyekezett minél markosabb és erősebb bírót választani. A bírkózásra pedig kivonult a két község, még Földvállról, Csabáról és Gyuláról is jöttek nézők meg biztatók. Így vándorolt aztán a föld évenként egyik községtől a másikhoz. Utóljára 1849-ben, a doboziak bírója győzött és akkor közös megállapodással, a szabadságharc tartamára felfüggesztették a bírkózást. Azóta nem tudni pontosan milyen okokból nem volt bíró-bírkózás és így a föld állandóan a doboziak birtokában van és ez igen fáj a békésieknek.”

Ezután a történet után meglátogattam mind a két községet és jól szemügyre vételeztem a két bírót. Hát ugyancsak behemód kiállítású két markos ember, úgy látszik, hogy azért titokban mind a két község arra készül, hogy ha mégis egy napon elkezdik a bírkózást, hát ne maradjon alul.

A sok ásatással kapcsolatban aztán a kincskeresők és aranyásók története is előkerült.

Kukor Juli néni váltig erősítgette: Teméntelen kincs van

a föld alatt, amit a népünk rejtett el a tatár, meg a török elől. Aztán elhaltak az emberek és nem tudták kiszedni. Minden Szent György éjszakáján tisztulnak az elásott kincsek és nagy lángot vetnek, aki ezt meglátja és megjegyzi, azon nyomban ázni kezd, hát megtalálja...

Úgy látszik, hogy nagyon sokan figyelhették a Szent György-i lángokat, mert az egész környék telve van mesékkel és kincskereső mondákkal. Ezek közül, talán, a legerdekesebb és a leghivatalosabb Csuba Ferenc története.

Csuba Ferenc, afféle Csalóka Péter szerű csavaros eszű ember volt, aki alaposan kihasználta az emberek hiszékenységét. De nézzük csak, hogy mit mond a krónika.

Békés vármegye levéltárában csak néhány utalás van, ellenben a gyulai levéltár őrizetében még megvan az „Acta Sedriae Criminalis” című iratcsomóban 1789. szeptember 11-éről a szeghalmi bírák jelentése. Elsőnek a „Békés” című gyulai lap kotorta elő az ügyet és utána átvette a közleményt a „Bihari Hírlap” c. Berettyóújfalusi újság is, 1933-ban. Ezek szerint Csuba Ferenc, 27 éves békési lakos, majdnem vak mind a két szemére, elhitette az emberekkel, hogy „kincslátó” és megtudja mondani, hol találják meg az elásott kincset. A hivatalos iratok szerint a csökmői határban felásatta a Sóstó Halmot és közben különböző fondorlatokkal pénzt csalt ki a hiszékeny emberekből. Aki ásott, annak előre be kellett fizetni az egy tallért, jól kellett tartani kolbásszal, szalonnával Csuba Ferencet, aki nem ásott, csak irányította az ásást. Volt úgy, hogy „három falu férfi lakossága is ásott”. Amikor az emberek türelmetlenkedni kezdtek, hogy hol van a kincs, Csuba mindig újabb és újabb meséket talált ki. A kincset egy sárkány őrzi és az egy boltozat felett ül, alatta van a kincs. Mikor már a türelmetlen emberek majdnem megverték Csubát, akkor megkérdezte: „Van-e olyan maguk közt, aki megcsalta a feleségét, mert ha igen, azonnal menjen haza, mert soha nem találjuk meg a kincset”. Erre a kincskeresők nagy része szégyenkezve hazaballagott.

A törvény több ízben megbüntette Csuba Ferencet, egyszer a gyulai börtönben ült három évet és kilencven botütést kapott.

Csongrádon is meg Szegváron is 60 botbüntetésre ítélt.

ték, mégis, amikor kiszabadult tovább folytatta és állítólag hatezer forintot győjtött össze a békésiek verejtékéből.

Na ezt már aztán a békésiek sem tűrhették, hogy az egész ország őket nevette, addig keresgéltek az iratok közt, amíg aztán kiderítették azt is, hogy Csuba Ferenc a szentesi bírót is rászedte. 1786-ban Csuba Ferenc kellő juttatás fejében Lakos Bálint szentesi bírónak „elárulta a kincs helyét”. Mivel azonban a titok elárulása miatt Csuba Ferenc élete nem volt biztonságban, így a bíró kocsiján, alaposan felpakolva elemózsiával, a város határáig elvitte Csubát. Utána a bíró gyorsan visszahajtott, aztán tizenegy óra-
kor rózsafüzért akasztva nyakába, ásni kezdett a megjelölt helyen. Azonban előzőleg, három hétig minden éjjel, térden állva járta körül a helyet, miközben Csuba szalonnázva figyelte és irányította. A szentesi bíró fürdött az izzadságban, amíg kiásta a gödröt és talált ott „egy teknőben lótrágyát, amelyet Csuba tett oda”.

Ezt a szégyent aztán a szentesiek igyekeztek leplezni, de azért — akárcsak a békésiekről — kiderült, hogyan ásatott velük Csuba Ferenc kincset.

Régen volt, de azért erről a témáról még ma sem szeretnek beszélni sem Békésben, sem Szentesen. A gyulaiak is csak lapulnak, meg a csongrádiak is hallgatnak róla.

Azt mondják: túljárt, mint Csuba Ferenc a békésiek eszén.

... ..

vitész Barancki Tamáska Endre ;

!
A d u
=====

út

A gesztelyi cigánysorom, a Csanálos felé vezető mellett élt egy Adu nevű tagbaszkadt, 180 centimétert is meghaladó cigány. A Csirke nemzetségből származott/.- Amíg a többiek vályogvetéssel, vagy a Hernádban való halászzettel tartották fenn magukat, Adu nem szeretett dolgozni. Néha-néha egy kis munkát is vállalt, a keresetének legnagyobb részét mindig el is ittáté Klein-féle "Makkhetes"-ben, vagy pedig a Grünberger kocsmájában.- Mi a nagyszüleink kuriájának kertjéből jól hallhattuk a jajgatást és sirást, az óbégatást és átkozódást, amikor Adu ittasan hazakerkezett és összeverte az egész cigánysort. Mert bizony igen kötekedő ember volt s érezte azt, hogy bika ereje van.

Vasárnap délelőttökön, még mielőtt a két templomb, beharangoztak volna, Adu megjelent a Hernád nagy vashidján s arra várakozott, hogy ott minél több parasztlegény összegyűljön.- Adu nem fürödni jött sohsem. Volt neki egy mutatványa, amiért a honorárium egy üveg bor volt.

A hid környéken álldogáló legények kezdték ugratni, majd biztatni Adu-t, hogy ugorjon bele a hid karfájáról a Hernádba.

Ez körülbelül 6-7 méter magasán volt a víz felszínétől.--- Aztán valamelyik legény serdült s fordult és egy üveg borral tért vissza a Grünberger-féle kocsmából. Feltette a kérdést Adunak ;

- No Adu !- beleugrasz a vízbe ?- Itt a liter bor.-

Adu már kezdett is vetkezni. Levelette szakadt ingjét, rongyos nadrágját. Cipőjét nem kellett hogy levegye, mert meztláb volt. Azután a kötes fehér színű hosszugatyájának szarát félcombig feltúrta. A motyóit lerakta magamellé a hid járdájára. Unnepélyes arcot vágott s átvette az üveg bort, azt kívülről jól megmustrálta és húzott egy jó nagyot belőle, de az Adámcsutkája meg se rezzeny. Majd az üveget ovatosan letette a ruhacsomója mellé.

Következett a nagy pillanat. Felállott a hid vaskorlátjára és ott elkiáltotta magát;

- Egy életem,- egy halálom !-

Utána sudár egyenesen talpást ugrott be a Hernád vizébe. Ahogyan elmerült a víz alá, amely itt 2 méterrel felüli mélységben volt, óriási bugyborékok jöttek fel az eltűnésének helyén. Mintha valami hatalmas üstben forrott volna a víz. - Majd kis idő múlva, mint az Unicum reklámja jelelt meg a víz színén csapzott hajú feje és köpdöste ki a vizet a szájából. Feltekintett a már szép számú nézőközönségre, majd kutyauszással, lábával "verve a habokat" hamarosan partot ért. Ott persze az első dolga az volt, hogy kéz-be vegye az üveget és azt jól meghuzza. Egy pár papista öreg asszony még keresztet is vetett, míg a gyerekek meg ujjongva vettek körül a nap hőjét, Adut..... Már harangoztak is a kalvinisták templomában és a nézőközönség hamarosan szétoszlott, míg Adu a maradék borával eltűnik a cigánysor felé.

..... Gesztely mezővárosi rangot kapott a Nagyságos Fejedelemtől, Rákócziától, amire nagyon is büszkék voltak a falu lakosai. De ugyanakkor országos kirakodó és állatvásár tartási jogot is nyertek. Ez mindig aug. közepén volt. A görögdinnye érésének idején. A falu egyik utcája a községházától le a posta épületéig olyan széles volt, hogy a kirakodó vásári árusok áruikkal ott négy sorban tudtak elhelyezkedni. Két oldalt egészen a palánkokig rakták ki a portékáikat a messziről, szekerekkel érkező vásárosok. A vásár híres volt az egész környéken, mert, Alsó-és Felsődobsza, Ujcsanáros, Hernádkak, Hernádnémeti és Ongajközségek lakói mind idejöttek. Sőt még Szerencséről és Sajóhidvégről érkeztek magyarok. Nem is beszélve, az állatvásárról, amely a Szerencs felé vezető út mellett volt elhelyezve.

..... Ezen a napon is vásár volt éppen s Adu a kirakodásnál egy kicsit segítkezett s így pár Pengőre tett szert. No de nála a könnyen jött pénz, könnyen el is ment. Nem ment haza, hanem a Fűtca sarkán lévő "Makkhetes"-be ment el, hogy az augusztusi hőségben egy kicsit lehűtse magát.

Nem lehetett tudni, hogy mennyit ivott, vagy pedig már a pénze is elfogyott, mert dülöngöző léptekkel, csapzott hajjal és zeveros szemekkel egyszer csak megjelent a vásár közepén. A járása elég bizonytalan volt s amikor a fazekasokhoz ért, ott megtántorodott és két nagy csarépfazekat össze is tört. A hőmezővásárhelyi fazekas rákiáltott hogy fizesse meg a kárt. De Adu erre csak káromkodással felelt. A Devlát előrről és hátulról igen kacskaringósan emlegette. Erre a fazekas azzal fenyegette meg, hogy hívni fogja a csendőröket. Mintha villám csapott volna Aduba, erre a szóra már a szemei is vérbe forogtak. A kabátja belső zsebéből elővett egy hatalmas disznóölő kést s azzal egy hat láb átmérőjű kört karcolt magakörül a földön s csak annyit mondott; - Aki a kört átlépi, azt megölm !-

A vásárló férfiak, asszonyok s egy pár gyerek is már ott tétotta a száját a körön kívül, amelynek közepén Adu a nagy kést félelmesen villogtatta.

Eppen arra jött Négyesy uram, a község törvénybírója s maga is egy pillantra megállott s megdöbbenve nézte a nem mindennapi eseményt. De felébredt benne hirtelen az, hogy ő tulajdonképpen a törvény egyik hivatalos képviselője is a faluban. Az ott lábatlankodó Vékey Laci gyereknek szólt, hogy szaladjon be a csendőrlaktanyába.

Vékey Laci nyakába szedte a lábát s hamerosan be is toppant a laktanya irodájába. Eppen ott volt Szabó csendőr törzsrőrmester, aki csodálkozva nézett a fiura, majd megkérdezte;

- Mi a baj ?-

Vékey Laci hadarva válaszolta;

- Tessék jönni törzsúr, mert Adu embert akar ölni !-

Szabó törzsrőrmester nyugodtan odament a fogashoz s lekasztva kardját azt felkötötte oldalára. Majd a tarsasági sapkáját, vagyis csákóját is fejébe tette, de még keztyűt is húzott, mintha kimenőre menne. Így ballagott a helyszínre s félig mögötte szaporította lépéseit a kis Vékey Laci.

A helyszínen már embergyűrű vette körül a kört, amelynek közepén Adu még mindig veszedelmesen villogtatta a nagy kést.-

- Engedjenek nekem utat !- szólt Szabó törzsrőrmester bölényes hangján.- Így a nyitott résen a kör szélére állt. De Adu csak folytatta már rekedt hangon mondókáját;

- Aki a körbe belép, azt megölöm !-

Az emberek, asszonyok siri csendben álltak s a gyerekek meg egy kicsit hátrább húzódva figyeltek.- No most mi lesz ?-

- Add ide a kést Adu !- dörgött Szabó törzsrőrmester hangja; amit még a Dobozy Kriszta fala is megnydörögve vert vissza. De már közben át is lépte a kör, karcolt vonalát s közelített Aduhoz.

- Nem aoom !-

válaszolta kurtán Adu és már emelte is a kést Szabó törzsrőrmesterre. Szabónak átvillant az agyán a Szut. (Szolgálati Utasítás) ide vonatkozó része, a Fegyverhasználat.- Ennek ellenére nem rántott kardot, hogy így fegyverezze le a veszedelmes Adut, hanem közelebb lépve a csuklóját megcseavarta Adunak amelyben a nagy kést villogtatta. Így, az a porba hullott, míg a másik kezével egy hatalmas pofont húzott le Adunak, aki azonnal elterült a büvös kör közepén. Majd Szabó kényelmesen lehajolt a földön heverő kését s azt magához vette. Nyugodtan várt tovább.

Most már az embergyűrű is tégulni kezdett, megtárgyalják az atyafiak a nagy eseményt, ami a gesztelyi vásárban történt.

Talán két, vagy három perc telhetett el, amikor Adu magához tért és felült. Majd megtepogetta az arcát ott, ahol a pofot kapta és lassan felféltápéskodott. Szabó törzsrőrmester még mindig ott állott a közelében mint egy bronz szobor s várta, hogy mi is lesz.-

Adu leporolta nadrágját és kabékját, majd az öt ujjával hátrasi-mította a szemébe lógó haját, nyugodt hangon csak ennyit szólt;

- Hát akkor törzs úr !- most már mehetünk haza !-

=== ***** ===

További érsekújvári események

1939-jan. 15-ig az érsekújvári szárny Cseklésztől Verebélyig tartott. A katonai közigazgatás megszűnésével Galántán egy új szárny alakult. Területünk ennyivel kevesebb lett. A szlovák és a magyar kormány közti tárgyalások alapján márc. 15-vel határkiigazítást végeztek. E szerint Cseklész községet vissza kellett adnunk a szlovákoknak. Helyette más területen kaptunk kárpótlást. Cseklész visszaadásával sok tragédia játszódott le, hiába jártak a községbeliek a minisztériumban, hogy falujuk maradjon az új hazában, de minden hiába volt. Azok, akik a pár hónapi magyar uralom alatt exponáltak magukat kénytelenek voltak áttelepülni Magyarországra. Többen öngykosok is lettek. Az átcsereelt területekből nekünk is jutott két község, köztük Nagycétény. A bécsi döntés szerint márciusig Szlovákiában maradt a falu, de a plébánosuk az Magyarországra jött át és éjjelenként innen járt vissza híveit pasztorálni. A plébános vezetőneve Váradi volt. Alacsony, szélesebb termetű barna ember felálltűskés hajjal. Ráillett a Botond elnevezés.

A bécsi döntés mindkét fél számára kényszer volt. Mi többet akartunk kapni, a szlovákok pedig csak keveset, vagy "semmit" adni. Nos Váradi plébános úr Nyitraig akart menni. Szerinte Komját és Nyitra közt több szinmagyar községnek vissza kellene kerülnie. Mielőtt tevékenységét, illetve ajánlatát Budapesten folytatta volna először a helybeli hatóságoknál, katonaságnál és a csendőrsőgnél is puhatolódzott. Akaratának végrehajtásában Nagycétény lakossága a legmesszebbmenően támogatta. A szlovák csendőrök is elkerülték ezt a falut, mert a legények még éjjel is őrizték főleg azt, hogy plébánosuk szabadon közlekedhessenek falujában. Az ilyesmi abba az időben fordítva is előfordult, mert pl. Mah Sanyó akkor belügy miniszter is többször meglátogatta faluját Tótmegyeen. Váradi tevékenysége márc. 15-én ugyan sikerrel járt, de előtte még történt egy és más.

Talán febr. elején minket is felkeresett a szárnyparancsnokságon, amikor Bochéza Géza alez. a határvadász zászlóalj parancsnoka is ott volt. Váradi agitálta az alez. urat, hogy foglalják el Nyitrai a magyar többségű falukat. Amikor az "urakban" nem mutatkozott semmiféle hajlandóság, a plébános úr emelt hangon azt mondta:

"Ha az urak olyan gyávák, hogy nem merik elfoglalni a magyar faluk jöjjenek utánam. Én keresztel elfoglalom azokat, maguk tartásuk meg puskával." Aztán szó nélkül eltávozott. Ha azt gondolná kedve olvasóm, hogy itt vége van a történetnek, akkor téved, mert az "urak" hatása alá kerültek Váradinak. Így szólt a határvadász alezredes: "Te Lajos, te zsandár vagy, te jobban bemehetsz a hadteshez, Tégedet nem dobnak ki, vagy ha elküldenek is más vidékre, nem lesz belőle semmi bajod, de ha én beszélnék a területszerzésről nem csak kidobnának, hanem meg is fenyítenének."

Mit tesz Isten! "Lajos bátyánk" kötélnek állt s mikor más ügyben Székesfehérváron járt bekopogtatott a hadtestparancsnokságra is, és ott magasrangú tisztek előtt előadta a tervet. Hogy pontosan ki vel beszélt és mit mondtak neki, azt nem tudtuk meg, csak annyit, hogy távozása gyorsan történt és utána senki sem beszélt az ügyről. Talán a történelem fordulásával nekik is így lett jobb.

Más! Amikor 1939 I.3-án megérkeztem az újvári pályaudvarra meglepett az, hogy a vonatot cigányzenekar fogadta. No persze nem az én tiszteletemre, hanem ennek multban gyökerező előzményei voltak. Valamelyik földbirtokos korábban pénzadományt adott /alapítványszerűen/, hogy Érsekújvárra befutó valamennyi gyorsvonatot cigányzenével fogadják. Az idők változásával ez oda módosult, hogy minden személyvonatot is cigányzenével köszöntöttek, és tányerostal /kalapoltak/ a símek között.

Beszélgettem is az emberekkel, ujságoltam nekik a munkácsi eseményeket. Vagy lo percnyi kint tartózkodás után bementem az irodába. Csakhamar éles telefonhang szakította meg az izgatótt csendet.

" Itt a Kolta-i Őrsparancsnok jelentkezem. Nem kapok összekötést Komárommal, mert a szárnyirodában senki sem veszi fel a telefont. Kérek segítséget Ujvárról, mert az űrs támadásnak van kitéve. A déli órákban egy gyanúsítottat az űrs járőre őrizetbe vett és az összeverődött tömeg körülvette a járőrt és le akarta fegyverezni. A járőr önvédelemből fegyvert használt, egy halott és több sebesült van." Közöltem az űrsparancsnokkal, hogy majd én továbbítom a jelentést, de küldök segítséget. Országh űrnagy urtól kaptam 6 katonát és egy szerzett alkalmi autóval elindítottam őket Koltára.

A történeteket Bodrogai alez. urnak jelentettem és ő azt hitte, hogy ez a fegyverhasználat a csehek támadásának eredménye. Megnyugodott, hogy ez az állítólagos támadásoktól teljesen függetlenül történt.

További izgalmas várakozás percei, órái következtek. De határsértésről hírt nem kaptunk. Az űrsöket közbe-közbe telefonon megkerestem, de csak azt tudták mondani, riadókészültségben vannak és várnak.

Talán fél tizenegy lehetett, amikor az ujvári kórházból közölték, hogy a Koltáról behozott sebesült kihallgatható állapotban van. Az orvos és ápoló jelenlétében tolmács segítségével hallgattam ki és vettem fel adatait. Sokat nem tudott mondani, mert elég gyenge állapotban volt. A beszélgetés elég hosszú ideig tartott. Én is fáradt voltam már oly annyira, hogy kikérdezés közben az orrom vére is eleredt. Vattával az orromban 11 óra után hagytam el a kórházat. De a szárnyirodában nem tudtak semmiféle incidensről. Így ájjfél után nyugovóra tértem és az éjszaka esemény nélkül telt el. Másnap a kihallgatás eredményét megküldtem a komáromi szárnyparancsnokságnak, mert a Kolta-i űrs odatartozott. Így estem át a tüzkeresztségen, mint három napos szárnyparancsnok-helyettes. Valóban úgy jártam, mint amikor a gyenge uszót mély vízbe dobják. De meg is tanultam uszni. Utólag vissza gondolva a szolgálati éveim majdnem mind, ehhez hasonlóan nehéz napok voltak.

Hát még a "fizetség" értük !Összesen 12 év és 150 nap. Majd 1991 VI.5-én. HATÓSÁGI BIZONYÍTVÁNY. / A Kárpótlási Hivataltól /
 ✕ "Az Országgyűlés határozatainak szellemében a Magyar Köztársaság Kormánya is megköveti Önt és hozzátartozóit a személyes szabad-

B Ú C S Ú B E S Z É D

Dr. Palos Bernardin, S.O. Cist, ny. tankerületi főigazgató koporsójánál Székesfehérvárott, 1992. május 22-én.

A Magyar Ciszterci Diákok Szövetsége, a Szövetség Egri Osztálya, az Egri Öregdiákok Baráti Társasága és a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumában 1939-ben érettségizett osztály nevében a Mindenható akarátában megnyugodva veszek búcsút egykori kedves tanárunktól, osztályfőnökunktől, igazgatóunktól, és a hálás tanítvány őszinte meghatódottságával helyezem el koporsóján a kegyelet virágait.

A magyar viszonylatban szinte páratlan karriert befutott tankerületi főigazgató iskolai és iskolán kívüli munkásságát, a magyar oktatásügy fejlesztése terén szerzett kimagasló érdemeit az ékesszólás szakavatott mesterei (Katona Nándor megyéspüspök úr, Kerekes Károly apátúr) előttem és helyettem megfelelőképpen méltatták. Én most röviden dr. Palos Bernardin György emberi nagyságának és izzó magyarságának jellemzéseként gazdag és hosszú életpályájának - immár történelmi távlatból szemlélhető, de mindenképpen történelminek minősíthető korszakban - személyemmel kapcsolatosan lejátszódott két jelenetere kívánok, ill. szeretnék emlékeztetni.

Az egyik Kárpátalján az I. Bécsi Döntést követően a húsz év után az anyaországhoz visszatért Ungváron, a Drugethek ősi várában zajlott le. Ott a közismerten kiváló szónoki képességekkel megáldott cserkészparancsnokunk a miskolci II. kerület küldöttségének vezetőjeként olyan lelkesítő, gyújtó hatású beszéddel kápráztatta el az etnikailag meglehetősen vegyes hallgatóságot, hogy a tiszteletünkre felsorakoztatott rutén csapat parancsnoka annak nyomán megható áhítattal csókolta meg a magyar trikolorot, mi pedig a rutén cserkészekkel együtt skandáltuk az akkoriban divatba jött hazafias jelmondatokat, többek között a reménybeli közös lengyel-magyar határt is emlegetve és éltetve.

A másik eset pontosan 6 év múltán, az előzővel ellentétben sajnos baljós, mondhatni tragikus körülmények között Pécsen történt. A Dél-dunántúli utóvéd-harcok során a város eleste e-

lőtt néhány órával teljes harci díszben benéztem többek között a tankerületi főigazgatóságra is. Ott az egész épületben egyedül a főigazgatót találtam, természetesen vadonatúj ciszterci habitusban íróasztalánál ülve. S midőn a menekülés lehetőségét említettem, imponáló nyugalommal, a feszület és a koronás-angyalos magyar címer alatt csupán annyit mondott: "Emlékezz, mire tanítottalak: itt élned, halnod kell." S nyugodt lelkiismerettel elmondhatom, hogy ez a jelenet mindmáig döntően befolyásolta életutamat, melynek vége felé járva nyugodtan kijelenthettem, az immár halott főigazgató felejthetetlen szavait idézve, hogy ez a föld és ez a nép végérvényesen soha nem tagadja meg azt a gyermekét, aki hazafiúi alázattal, büszke öntudattal vállalja és viseli el itthon az ezer éves magyar sorsot. - Ezt a tanítást köszönöm meg zárszóként mindannyiunk nevében Palos Bernardin főigazgató úrnak. Egyúttal arra kérem őt, mint imádásos lelkű ciszterci szerzetest, hogy - hitünk és meggyőződés szerint immáron a megdicsőültek koronájával a fején - járjon közbe értünk a Mennyei Atyánál, hogy az elmúlt öt évtized vérzivatarai után végre mi magyarok is föltápaszkodjunk őseink földjéről és a Kárpát-medencében élő népekkel testvéri barátságban és közösségben élve együtt léphessünk rá egy újabb ezeréves vezető útra. Mi pedig itt koporsója mellett azért imádkozunk, hogy nyugodjék békében e sok vihart látott földön, melynek szeretetére nem csupán szóban, de élete egész példájával tanított. Imádkozunk, hogy nyugodjék békében a feltámadásig, és együtt örvendezhessünk majd Urunk boldog színelátásának az örökkévalóságban.

Elmondta: Tárkányi László

az MCDSZ főtítkára

..... A fenti búcsúbeszédet azért adtam közre, mert ilyen tanerők voltak régen, amikor mi diák éveinket töltöttük.

Hazúlról írják, hogy már adják lassan vissza a régi paitnás egyházi iskolákat. Azokban azok csak megkopott épületek. De arról is írnak, hogy mikor lesz oda megfelelő tanerő, mert majdnem egy fél évszázadig a magyar ifjúság fejét vörös mákonnyal tömték tele. A régi nagy tanerők, professzorok pedig majdnem mind a temetőkben nyugszanak.

A reményt azonban nem adjuk fel !-

Megtört a jég.....

Sokan, - még Magyarországon határain belül sem nagyon tudtak arról, hogy a Szovjetunióból több ezer volt magyar hadifoglyot hazacsempészték titokban 1950 év végén a Rákosi-Róth féle országba.

Persze, először börtönben voltak, majd innen pedig kényszermunkatáborba szállították ezeket a volt hadifoglyokat, akik egy percre sem voltak szabadon az új országban. Majdnem 40 évnek kellett azóta eltelni, hogy ezeket a bűnöket feltárják és az évekig rabszolgamunkát végzett hadifoglyoknak emléket állítsanak.

... Így irnak a magyarországi újságok erről az eseményről; -

Új Magyarországi 92 IX. 30.

Kegyeleti ünnepség Kazincbarcikán Rabszolgaként dolgoztatták őket

„1950-53 között ezt a gyárat több ezer magyar és német hadifogoly embertelen körülmények között építette...” - hirdeti az emléktábla, melyet október 4-én, vasárnap kegyeleti ünnepség keretében koszorúznak meg Kazincbarcikán a városi önkormányzat kezdeményezésére.

Ezt a gyárat ma úgy hívják, hogy Borsodchem Rt., de a régi neve - Borsodi Vegyikombinát - ismert országszerte. Azt azonban kevéssé tudják, hogy betonalapzata embertársaink sírhantja is. A kegyeleti ünnepségen azok előtt kíván fejet hajtani Kazincbarcika, akiket - ezret, ezerkétszázat egyegy turnusban - rabszolgaként dolgoztattak Rákosi pribékjei. Németek is voltak közöttük, vagyis svábok, akik túléltek a háborút, a szovjet hadifogságot, de nem a családjukhoz térhettek

haza, hanem a kazincbarcikai munkatáborba vezényelték őket - nyilván a kollektív bűnösség aljas jelszával. Volt, aki ezt is túlélte, de volt, aki örökre „beépült” a gyárba.

Ivánfi Jenő Kazincbarcika alpolgármestere, a kegyeleti ünnepség szervezője mondta el: igyekeztek a munkatábor valamennyi volt foglyát felkutatni és meghívni a megemlékezésre, a Németországba települteket is. Közülük eddig hetven sorstárs jelezte vissza, hogy jönni fog, pedig nem nehéz kiszámítani: legtöbben idős emberek ma már. Az ország különböző településeiről mintegy százötven volt rab lesz ott vasárnap Kazincbarcikán, bár a meghívók egy részére szomorú válasz érkezett: sajnos, már meghalt a címzett. De akadt köztük olyan kérés is: a nagyon idős, vagy elhunyt egykori fo-

goly helyett eljönne felesége. Természetesen szíves látást ígért nekik az alpolgármester viszontválasza, s az ő kérése az is, hogy aki - címe hiányában - nem kapott volna értesítést, s olvassa e sorokat: tekintse családjával együtt meghívottnak magát.

Délelőtt 11 órakor, önkormányzat istentisztelettel kezdődik az ünnepség, elhangzik *Illyés Gyula* „Egy mondat a zsarnokságról” című verse, az egykori táborlakók nevében *Lám Béla* és *Richter György* emlékezik. Az ünnepi műsor után a Borsodchem Rt. igazgatósága fogadást ad az egykori munkatábor volt foglyai tiszteletére a Radnóti Miklós Múvelődési Házban.

Az utókor őszinte főhajtása talán segíti a szomorú emlékek elviselését.

M. I.

Szögesdrótok mögött 1992. OKTÓBER 5., HÉTFŐ ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 5

Kazincbarcika (ÉM) - Tegnap délután a BVK-t ölelő kőfalon emléktáblát helyeztek el. Néhány somyi magyar szöveg, középen a magyar címer, a tábla másik oldalán a német nyelvű tájékoztatás. Arról, hogy a gyárat több mint 1100 magyar és német hadifogoly embertelen körülmények között építette...

Általában, a hosszú idő után szervezett találkozókon inkább a szépre, a kellemesre gondolnak vissza az ismerősök, barátok. Most másfajta az emlékezés, hiszen a közös szenvedés tette barátokká, társakká az embereket, nagyon kevés - ha van - a szép emlék... De legalább már kimondható emlék...

Tisztelgés a hadifoglyoknak

Fotó: Dobos Klára

Nem bántunk senkit, de minket se fenyegetsenek azok, akik bűneik elől menekülnek – hangsúlyozta a tegnapi kegyeleti ünnepségen Kazincbarcikán Erdős László honvédeztiszt, s alighanem ez a mondat fejezte ki leginkább az esemény elvi és érzelmi egységét.

Kazincbarcikát, a „szocialista típusú várost” – tanulták nemzedékek az iskolában – 1954-ben kezdték építeni, s van is ebben igazság, csak éppen kiegészítendő: 1950-53 között alapozta meg a jövődó ipart, mégpedig szögesdrótok között, AVH-s keretlegények felügyeletével mintegy 1300 volt magyar és német hadifogoly. Szinte példa nélküli gyalázatot követett el a kommunista uralom: felesküdtött katonákat, akik több év hadifogságból tértek haza, szeretteik helyett a vesokkal fogadtatta, s mint bűnözőket kísérlette – nyugodtan mondhatjuk – koncentrációs táborba. S nemcsak a szöges drótok miatt, ahol elvesztették nevüket, rangjukat, szakmájukat, s kaptak cserében egy számot, megszólitásként: zsvivány, tróger, népnüöző, vagy gazember. S nemcsak azért, mert a szögesdrót mellett tábla jól láthatóan hirdette: *Megközelíteni tilos! Az ör felszólitás nélkül!* Leginkább azért, mert a heti hatvan óra munka mellett kegyetlen kínzásokkal „nevelték” a

foglyokat a demokráciába való beilleszkedésre...

Talán egy tizedük jött el tegnap Kazincbarcikára, megpróbáltatásai egykori színhelyére, ahol az ökumenikus istentiszteletet azokért celebrálták, akik életüket adták embertársaikért. Könnyezve emlékeztek a templom udvarát is zsúfolásig megtöltő egykori rabok – némelyikük családja is –, azokra a társakra, akik nem tudták elviselni a minden okot nélkülöző kegyetlen kínzásokat.

– Öt évi hadifogság után érkeztem haza – így Tost András –, azt mondták nekünk a Szovjetunióban, addig nem engednek haza, míg kellően meg nem erősödött a Rákosi-rendszer. Ötvenben per sze azt hittük, valóban haza engednek. Aztán itt találtam magam én is, több társammal. Tudja, fiatal voltam, a munkát bírtam, az volt igazam kegyetlen, hogy az ávosok nem hagytak kétséget afelől: addig nyúznak itt minket, amíg meg nem döglünk. És nem volt miben reménykednünk, mint-hogy semmiféle ítélet nem előzte

meg az „ide helyezésünket”, vagyis fogalmunk nem volt, meddig kell bírunk. Az öt év szovjet hadifogság könnyebb, elviselhetőbb volt, mint ez a barcikai három év. Hissen innen még levelet se írhatunk.

Minden volt rab, akivel alkal mam volt szót váltani, ezt mondta.

Vizér Mátyás: Optimizmussal tele jöttem haza amerikai hadifogságból, majd gyors ütemben a Donyc-medencei szénbányában találtam magam. Nem volt üdülés az se, mégis azt modom, semmi nem volt ahhoz a megaláztatáshoz, ami itt várt ránk. Ez volt a szörnyű, hogy emberségünkben, önértékünkben aláztak meg nap mint nap.

De azért a fizikai kínzás is kijárt – ha volt oka, ha nem. Egervári Ferenc nem is kíván „mesélni”, csak mutatja: mindkét keze megbénult a kurtavasban...

– Beszámították-e a nyugdíjukba ezt a három évet?

– Most, a rendszerváltozás után – válaszolja nyomatékkal.

Szépén kísüt a nap mire a

templomtól a Borsodchem előtti térre érkezünk. Elhangzik a Himnusz, majd az Egy mondat a zsarnokságról, melyet – mondják a megrendült tekintetek – mintha pont erre az alkalomra írt volna Illyés Gyula.

Ivánfi Jenő, Kazincbarcika alpolgármestere – a kegyeleti ünnepség megszervezője – köszönötte a téren elsőként a magyar foglyokat magyarul, a Németországából érkezőket németül: – Azért emlékezzünk – mondotta – hogy soha többet ne történhessen meg ilyen embertelenség. Az emléktábla-avatásnak két oka van. Hogy tudják meg fiaink is, mire kényszerítette saját polgárait a bolsevik diktatúra, másrészt: mert fejet kívánnunk hajtani azok előtt, akik itt szenvedtek.

Hasznos Miklós országgyűlési képviselő arra hívta fel a figyelmet, hogy sajtóságos módon a megemlékezéseken mindig csak áldozatok vannak, elkövetők sehol. Nem a bosszú vágya mondatja ezt – hangsúlyozta –, de a verőlegények is úgy szabadulhatnak meg a lelki terhektől, ha bevallanak, és megbánnak az elkövetett bűnököt. Ahelyett, hogy követeljék a megbocsátást.

A márvány emléktáblát Hasznos Miklós és Erdős László leplezte le. Medve Imola

A volt hadifoglyoknak a nevében az emléktáblára a koszorút Dr. vitéz Kovács Jeno v.m.kir. csendőrszázados és Dr. Borbély Zoltán v.m.kir. rendőrfőhadnagy helyezte el.

A jobb oldali képen b-j-ra; Smidt Pista (bottal) Molnár Bandi, Radnay Laci, Vizér Matyi és Lám Béla.

A zászló a VII.hdt. zászlaja.

De ott voltak még Fráter, Bugarin-Horváth, Birkás csendőrtisztek, valamint vitéz Gesztesy, Pásztor és Tóth József cs. törm. is, az idő kevés is volt hogy a többieket is felismerjék a levélíró.-

Az USA-ból ott volt Tóth Aurél v.m.kir. csendőrszázados felesége, vel együtt. NB; Auréljal a hírhedt pincebörtönben egy ideig, egy cellában is voltunk s így majd ő tud itt kinn mesélni az ünnepségről bővebben Sarasotában.

Ez a gyár már nem az a gyár (BVK) ahol ezek az emberek, és több mint ezer társuk – majd negyven éve – három keserves évig robotoltak. Tiszteletükre rendeztek tegnap kegyeleti ünnepséget Kazincbarcikán, s adott fogdást a Borsodchem. (Beszámolóink az 5. oldalon)

Kékesdy Károly felvétele

OKLEVÉL

AMELY TANÚSÍTTJA, HOGY

A LAKITELEK ALAPÍTVÁNY
ÉLETÚT AZ EMIGRÁCIÓBAN CÍMMEL MEGHIRDETETT
PÁLYÁZATÁN

Éndre V. Tamáska de Baranch

EGYESÜLT ÁLLAMOK

IRODALMI ÉRTÉKŰ ÖNÉLETÍRÁSÁVAL
KIEMELKEDŐ EREDMÉNYT ÉRT EL.

HŰSÉGE, TÖRETLEN HAZASZERETETE,
KÜZDELMES ÉLETÚTJA
MÉLTÓ PÉLDÁZATA MARAD AZ ÚJ MAGYARORSZÁGNAK.

BUDAPEST, 1992. JÚNIUS 21.

Lezsák Sándor

LEZSÁK SÁNDOR
a Kuratórium elnöke

Gyarmati Dezső

GYARMATI DEZSŐ
a Kuratórium tagja

150 NAP A FÖLD ALATT

VITÉZ BARANCHI TAMÁSKA ÉNDRE

A LAKITELEK ALAPÍTVÁNY-életút az emigrációban- címmel meghirdetett pályázatára 63 pályamunka érkezett be a világ minden tájáról. "Valamennyi pályázónk oklevelet és tárgyjutalmat kapott.-Az irodalmi értékek közül, Farkas Pál (Belgium), Fűry Lajos (USA), Koréh Ferenc (USA), Lipták Béla (USA) és Walter Dezső (Ausztrália) külön díjban részesült."- írja a Kuratórium elnöksége.-

Külön gratulálunk Dr. Fűry Lajos barátunknak, aki még a Magyarok Világszövetsége budapesti ülésén, valamint a magyar írók világkongresszusán Keszthelyen is megjelent. Mint a MAGYARSÁG írta, -a Magyar Köztársaság elnöke külön is köszöntötte az eddig mostahán kezelt magyar íróit.-

A FBH szerkesztője is részt vett a pályázaton a "150 Nap a föld alatt." c. írásával sikerrel szerepelt.- Az írás akazincbarcikai pincebörtönben (ÁVH-s) eltöltött idejét öleli fel. NB. Ezt az írást egy pár évvel ezelőtt az Árpád Akadémia is dicséretben részesítette.

-----; ; ; ; ; ; ; ;-----

"A hétköznapi életet még a "bolsevik idők" után is leninista, ateista és egyházellenes gondolkodásmód árnyékolja be... különösen a fiatalabb generációt oly mértékben megfertőzte a leninizmus, hogy valójában még ma is a "homo sovjeticus" mentalitás uralkodik." /Szegedy István egri érsek hildesheimi nyilatkozata-Uj Ember-1991.I.6./

A HABSBERGOK rokonságba kerülnek a BORNEMISZÁKKAL.

SEPT. 25

Leute von heute

KARL VON HABSBERG, Erzherzog von Österreich und Enkel des letzten österreichisch-ungarischen Herrscherpaares Kaiser Karl und Kaiserin Zita, will sich heute mit Baronin FRANCESCA VON THYSSEN-BORNEMISZA verloben. Das Haus Habsburg geruhte mitzuteilen, daß Baronin Francesca die Tochter des Großindustriellen und Kunstmäzens Baron Hans-Heinrich von Thyssen-Bornemisza und der Baronin Fiona von Thyssen-Bornemisza, einer geborenen Campbell-Walter, ist. Baronin Fiona wiederum entstammt einem alten schottischen Hochland-Clan und ist die Nachfahrin einer ungarisch-siebenbürgischen Szeklerfamilie, die von Kaiser Karl VI., dem Vater der Kaiserin Maria Theresia, in den Freiherrstand erhoben wurde. Karl von Habsburg ist der älteste Sohn des Europa-Abgeordneten Otto von Habsburg, des ehemaligen Kronprinzen von Österreich-Ungarn und Chefs des Hauses Habsburg, sowie seiner Frau Regina, Prinzessin von Sachsen-Meiningen. Übrigens lernten sich Karl von Habsburg und Francesca von Thyssen-Bornemisza vor knapp einem Jahr in einem kroatischen Schützengraben kennen. Der Erzherzog befand sich zur Einleitung humanitärer Hilfe im Krisengebiet, die Baronin hatte sich zur Initiierung des Schutzes von Kulturgütern an ihn gewandt.

A baloldali cikket a Züddeutsche Zeitung 1992, szept. 25.-i számában találtam, amelyből megtudhattuk, hogyan kerülnek a Habsburg család tagjai rokonságba az erdélyi eredetű székely Bornemisza családdal.

Dr. Habsburg Ottó legidősebb fia Károly eljegyezte báró kászoni Thyssen-Bornemisza Francescát.

A báró kászoni Bornemisza család székely eredetű. Akapitjója Csik-Nagy-Kászon nevű falujából származó Kászoni János, a fejedelmi kor vége felé 1687-ben megy Kolozsvárra, majd Rákóczi fejedelem 1708-ban csíki főkirálybíróvá nevezi ki. Később Bécsben III. Károly király idejében magas rangokat ér el; udvari kancellár, 1721-ben főkormány széki tanácsos, titkos tanácsos és a görögényi uradalom 22.000 Forintban a részére iratik. 1717-ben bárói rangot nyer és a Kászoni név mellé a Bornemisza nevet vette fel. Tőle származik a báró kászoni Bornemisza család s leszármazói a legelőkelőbb erdélyi magyar családokkal házasodnak össze.

báró Kászoni Bornemisza Gábor cs.és kir. kamarás bárói rangja, előneve és cimere 1907 jun. 22.-én átruháztatott királyi engedéllyel Thyssen-Bornemisza Henrikre s innen ered a kettős nevű ágazat.-

A családból jelenleg báró kászoni Bornemisza Károly és Elemér Máltai lovagok.-

Acsládtörténeti könyvek kétféle képpen is írják a Bornemiszeket- Bornemisza, vagy Bornemiszsa.-

Nagy Iván 19, míg Kempelen Béla 52 különböző nemes Bornemisza családot sorol fel.

NB; I.Apaffy Mihály erdélyi fejedelem felesége- borosjenői,berhidai és petrelini Bornemisza Anna, az egri hős hadnagynak, majd várkapitánynak neve "pécsi" Bornemisza Gergely, s az unokanővéfemet pedig "minaji" Bornemisza Gábor, budsházi birtokos vette el feleségül.-

/genealogus/

jobbra; a

Kászoni báró BORNEMISZA család cimere

Bajtsi hírek.

Társadalmi események.

Az aug. 18-20.-i magyarországi Ludovikás nagy találkózón Budapesten városunkból vitéz Szuets Ervin /v. m.kir. rohamtűzer főhadnagy/ és felesége volt jelen. AMAGYARSÁG erről bővebb cikkben is beszámolt.-

Aug. 20-én a sarasotai Szt. Mihály templomban Szent István napi mise volt, amit v. L. Jeziarski László a magyar hősök és vértanúk emlékére ajánlott fel. A misét Ft. Dr. Szepe László r.k. lelkész celebrálta.-

Aug. 25.-én névre szóló meghívót kaptam a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi Tudományos Társaságtól- amelyben az 1992, szept.29-30.-án megtartandó tudományos konferenciára hívtak meg.- Az előadások programja kiválóan volt összeállítva. Többek között- Dr. Keserü István RFT.főiskolai tanár; "A csendőrség és rendőrtiszták kiképzése és utánpótlása.", Dr. Székely Sándor - Hadtörténelmi Intézet osztályvezetője, a történelemtudomány kandidátusa- "A Magyar Királyi Csendőrség az első magyar központosított közbiztonsági erőtestület." valamint Forró János, osztályvezető- "Két világháború közötti Fejér megyei csendőrök története."-/ Igéretet kaptam hogy a nyomtatásban is megjelenő tanulmányokról egy példányt fogok majd kapni./

Szept. 14.- okt. 14.-ig a FBH szerkesztője Németországban (Bajorország) tartózkodott.

Okt. 6.-án találkozott Dr. Fáy Gedeonnal, a Johannita Rend Magyar Tagozatának v. Kommandatorával. A baráti beszélgetés alatt Fáy Gedeon beszámolt az idén Pápán tartott Johannita Lovagi Napokról. Ott már új magyarországi lovagokat is avatott az új Magyar Kommandator. A magyar lovagokon kívül a németek, hollandok, angolok s svédok is képviselve voltak.

Az avatás, alkalmával ígét hirdetett Főtiszteletű Dr. Harsányi András USA -beli ref. püspök, tb. Kommandator és rendi káplán.

Ugyancsak Fáy Gedeon közölte, hogy még okt. folyamán lesz vitézi avatás Magyarországon, ~1945 óta ez lesz az első alkalom, hogy magyarországi vitézeket és várományosokat avathat a Rend Főkapitánya azzal a karddal, amellyel vitéz nemes nagybányai HORTHY MIKLÓS, első Főkapitányunk avatott. Több, mint 100 új vitéz kerül avatásra.-

Okt, 11.-en a müncheni magyar mise után a FBH szerkesztője össze tudott jönni az egyik kávézóban több magyarral. Közöttük volt Erdei Sándor, aki végigszenvedte a recski tábor borzalmaait s majdezt könyv formájában is kiadta. Azonkívül ott volt Budapestről Kósa Csaba, a Magyar Fórum újság főszerkesztője is. Így volt beszéd téma bőven.- NB. a németországi tartózkodása alatt bőven ellátták a barátok Magyar Fórum lapokkal s így tudott tájékozódni az otthon történt eseményekről.

A sarasotai magyarság 1992, okt. 24.-én ünnepelte az 56-os Magyar Szabadságharc 36. évfordulóját. elnöke

Az ünnepséget dr. Fűry Lajosné a Sarasotai Kossuth Klub és a Vezetőség rendezte a Sandcastle Hotel külön termében. Ft. dr. Szepe László lelkész mondta a főhást és az ünnepséget Dr. Fűry Lajosné elnök nyitotta meg. Dr. Fűry Lajos igazgatósági tag mutatta a be a közönségnek az ünnepi szónokot, Bánkuti Géza, aki maga is 56-os szabadságharcos volt. Bánkuti a címére küldött Csóri Sándor levelet olvasta fel, melynek tartalma mély hatást gyakorolt az ünnepelő közönségre.- Megjelent még Ren Miller republikánus képviselő jelölt is feleségével együtt, akit nov. 3.-án meg is választottak. Az ünnepség diszvacsorával fejeződött be.

Dec. 3.-án este ugyancsak a lido-beachi Sandcastle Hotel külön termében fogják megtartani a Sarasota és környéki V. magyar tüzérök a már szokásossá vált Szent Borbála estjüket. Ez lesz a 14. itt Sarasotában. A "Borbála szellemet" ápolni kell.-

Betegségek- Kórház, felgyógyulások;

+++++

Akik még kórházban vannak, azoknak minél hamarabbi felgyógyulást kívánunk, nemkülönben azoknak is, akik otthonukban nyomják az ágyat különféle bajokkal.-

Sajnos, a sarasotai és környéki magyarságot is mindig érik meglepő és szomorú hírek s így a halálozási listát itt is kénytelenek vagyunk újra közölni;

* * * * *

ST. BARBARA

Nagytiszteletű

Dr.jur. S z a b ó K á r o l y

volt m.kir. csendőrszázados, ref. lelkész, ny. egyetemi tanár,- a Tűzkereszt I. fokozatának -egy sebesülési sávvál-stb. tulajdonosa, a FBH hű olvasója és támogatója, 1992. aug. 27.-én hosszabb betegeskedés után 78 éves korában, Madison/ Wisconsin/ városban hirtelen elhunyt.

Béke poraira !

Nagytiszteletű

K U N J. G Y U L A

a Safety-Harbor-i és a Sarasota-i Magyar Keresztyén Egyházak lelképásztora, a Floridai MHBK csoport tb. tagja, az MHBK "Koszorús" jevényének tulajdonosa, tb. táborig lelkész, Tam-pában 1992, szept. 22.-én hirtelen elhunyt 70 éves korában,- Mindkét Egyházat nagy veszteség érte elhunytá-val.

Legyen áldott emléke !

Nemzetes

Dr. vitéz O R M A Y J Ó Z S E F

szkv.m.kir. repülő hadnagy, a Nagy Ezüst Vitézségi Érem, a Tűzkereszt I. Fokozata, stb. kitüntetések tulajdonosa, ny. középiskolai tanár, hadtörténész, tb. csendőr, a "Hadak Utján" munkatársa, a M. Kir. Fegyveres Erők Muzeuma-Bizottságának tagja, a FBH. hűséges olvasója és támogatója, - 1992, okt. 1.-én Torontóban hirtelen elhunyt 70 éves korában.

+++

Sarasotában a Szt. Mihály templomban Ft. Dr. Szépe László r.k. missziós lelkész mondott gyászmisét okt. 16.-án, melyen a gyászoló gyülekezetben a Sarasotai Baráti Asztaltársaság teljes létszámmal vett részt.-

Bucsuztatta Dr. Oláh László ny. egyetemi tanár és vitéz L. Jezierski László tb. vitézi székkapitány.-

- Jóska ! Találkozunk Cséba királyfi seregében ! -

.....

I N N E N - O N N A N .....

Részletek levelekből;;;-

/Magyarországról/-" Sajnálom, hogy az idén nincs lehetőség a találkozásra, de előre örülök a jövő évi jöveteleteknek, amikor reméljük, hogy kellemesen lehetünk majd együtt."...

/Kassáról- Szlovákiából./-" Gondolom, Ti informálva vagytok itteni életünkről, így erről nem is írok,- nincs benne öröm.... Lassan egyre nehezebbé válik szüleink belénknevelet tétele, hogy az ember soha ne hagyja el "sei földjét, mert azzal minden reményt felad. Ezt úgy látszik viselnünk kell...."

/Magyarországról/-"A "áttért" tagokból álló Szent Sír Lovagrendbe azért nem léptem be, illetve azzal tértem ki a belépés elől, hogy már folyamatban van egy másik (magyar) lovagrendbe való felvételem."...

/Magyarországról./ -" A Finta -ügy nem okoz meglepetést, úgy tűnik, a veszteségek képtelenek elviselni, hogy a bíróságok másként is dönthet-

nek, mint ahogy ők azt elvárják.-Nem tudom, hogy Sz-t miért akarják "szorongatni". Amit leírt, megfelel a valóságnak.- Igaz, az egyeseket zavarni szokott.".....

A FBH jelenlegi számának a 11.12. és 13. oldalán foglalkoztam a kazincbarcikai büntető táborral.-Lárkányi Laci volt (hadi)-fogolytársam értesített arról, hogy Görbedi Miklós megírta a kényszermunkatábor történetét, amely könyvnek a fedőlapja itt jobbra látható, s mint írta a könyv nyomás alatt.... NB. Mig ezeket a sorokat köpogtattam, csengett a telefon és Dr. Pelsőci László v.m.kir. rendőrszázados hívott.Vele 1949-től-Voronyezsi a táborból voltam együtt, mig szabadulhattunk Kazincbarcikáról. Ma kapta meg a könyvet Mogyorósi Karcsitók(aki szintén elég sokat szenvedett lenn a páncebörtönben(kinzások, verések stb mivel ő is m.kir rendőr főhadnagy volt.)

Kíváncsi vagyok a könyvre s ha majd átolvastam, a következő FBH-ban tudok arról írni.-

-----****-----

A FBH-ra beküldött önkéntes adomány: Capt.E.Z. \$ 10.00-
Előfizetési díj nincs.-
Az adományt a Szerkesztőség hálásan köszöni.-

.....

A FBH jelenlegi száma lezárva; 1992, nov. 5.-én.

.....

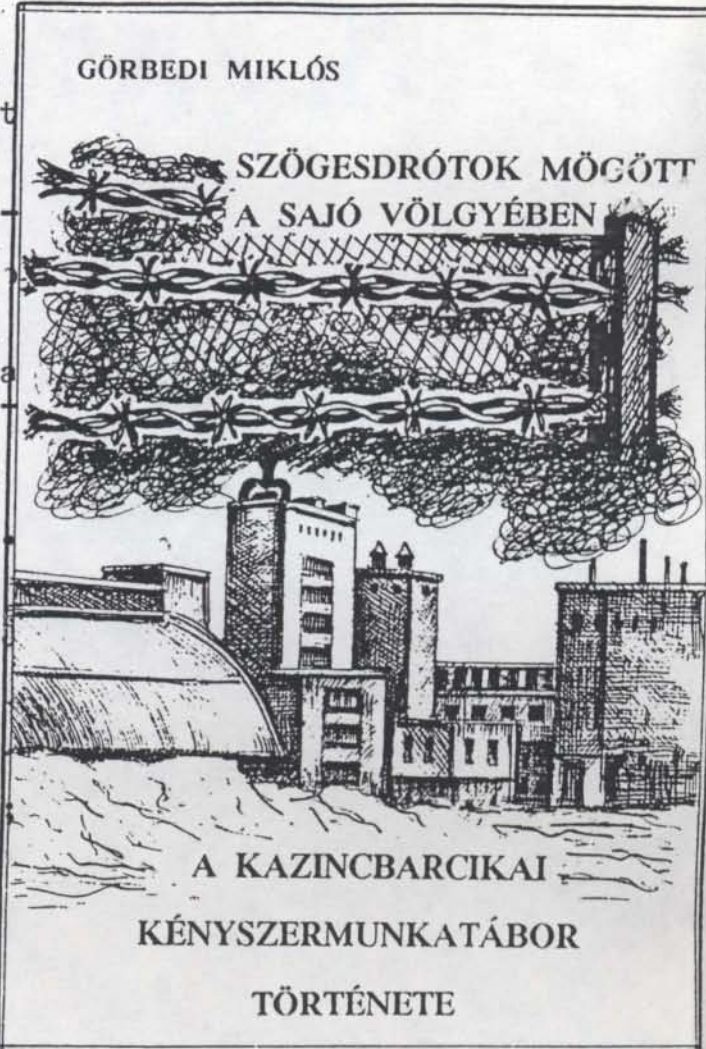
BAJTÁRSAINKNAK, OLVASÓINKNAK

KELLEMES KARÁCSONYT és BOLDOG ÚJÉVET KIVÁN

a Szerkesztőség -

Nemrégiben kaptuk a hírt, hogy Habsburg Ottó 31 éves fia, Károly főherceg eljegyezte és a közeljövőben oltárhoz vezeti Francisca von Thyssen-Bornemissza bárónőt. Most újabb Habsburg-házasságról értesültünk: Walburga von Habsburg, Habsburg Ottó legfiatalabb leánya december 5-én esküszik örök hűséget a budai Mátyás-templomban Archibald Douglas svéd grófnak. Mint emlékeztetés, Walburga nagyszüleit, Károlyt és Zitát trónralépésükkor szintén a Mátyás-templomban koronázták meg.

GÖRBEDI MIKLÓS

SZÖGESDRÓTOK MÖGÖTT
A SAJÓ VÖLGYÉBEN

A KAZINCBARCIKAI
KÉNYSZERMUNKATÁBOR

TÖRTÉNETE

Cím:
Capt. Endre v. Tamáska de Baranch
2621 Woodgate Lane
Parasota, FL. 34231. USA.

Lapzárta után, a FMH nov, 15.-i számából